

Brüssel, 4. juuni 2026
(OR. en)

10143/26

ECOFIN 751
UEM 229
SOC 339
EMPL 168
COMPET 698
ENV 641
EDUC 223
ENER 340
JAI 752
GENDER 79
JEUN 120
SAN 416
ECB
EIB

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPRESZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	3. juuni 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 226 final
Teema:	Soovitus: NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Soome majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 226 final.

Lisatud: COM(2026) 226 final

Brüssel, 3.6.2026
COM(2026) 226 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Soome majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

{SWD(2026) 226 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Soome majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,¹ eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltõlget,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmärged; raamistik peaks reformide ja investeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas ELi toimimise lepingus sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitused ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) 16. juulil 2025 võttis komisjon vastu ettepaneku määruse kohta, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509².

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Kavandatud määruse üle peetakse praegu läbirääkimisi kaasseadusandjatega.

Ettepaneku³ eesmärk on suurendada finantsarhitektuuri killustatuse vähendamise teel liidupoolse rahastamise tulemuslikkust ja toetada liikmesriike nende majanduspoliitika koordineerimisel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 175.

- (3) 25. novembril 2025 võttis komisjon vastu arvamuse Soome 2025. aasta eelarvekava kohta. Samal kuupäeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Soomet ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta, soovitusel Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel⁴ vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovitusel 9. märtsil 2026.
- (4) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Euroopa poolaasta on kooskõlas konkurentsivõime kompassi põhimõtetega, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika vastab komisjoni strateegilistele eesmärkidele, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.
- (5) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng ning taaste- ja vastupidavusrahastu viimase etapi rakendamine⁵. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki hiljutiste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovituseltes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusel arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on jätkuvalt oluline jätkata rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovituseltes esile toodud probleeme.
- (6) 3. juunil 2026 avaldas komisjon Soome kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles on hinnatud Soome edusamme asjaomaste riigipõhiste soovituselte järgimisel ning tehtud kokkuvõtte sellest, kuidas Soome on rakendanud taaste- ja vastupidavuskava. Kõnealuse analüüsi põhjal on riigiaruandes kindlaks tehtud Soome kõige pakilisemad probleemid. Samuti on hinnatud Soome edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise

³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja turvalisuse fond aastateks 2028–2034 ning muudetakse määrust (EL) 2023/955 ja määrust (EL, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final. Kavandatud määruse üle peetakse praegu läbirääkimisi kaasseadusandjatega.

⁴ ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

- (7) 20. jaanuaril 2026 võttis nõukogu vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohase soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Soomes⁶. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 1,3 % 2026. aastaks, 1,5 % 2027. aastaks ja 1,8 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvatud võrdluses baasaastaga 2024 ning mis on 2026. aastal 2,5 %, 2027. aastal 4,1 % ja 2028. aastal 5,9 %. Kõnealusel soovitusel esitatud korrigeeriva netokulude kavaga asendatakse alates 2026. aastast netokulude maksimaalsed kasvumäärad, mis on kehtestatud 21. jaanuari 2025. aasta soovitusel, millega kiidetakse heaks Soome keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava⁷. Selles sätestatud netokulude maksimaalsed kasvumäärad 2025. aastaks, nimelt 1,6 % aastaks ja 5,3 % kumulatiivselt võrdluses baasaastaga 2023, on siiski asjakohased, et hinnata nõuetele vastavust kuni 2025. aastani (kaasa arvatud). Tuginedes komisjoni 3. juuni 2026. aasta hinnangule tõhusate meetmete kohta,⁹ peatatakse Soome ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.
- (8) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon on kutsunud liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi¹⁰; Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Soome taotluse alusel võttis nõukogu 8. juulil 2025 komisjoni soovitusel alusel vastu soovitusel, millega lubatakse Soomel netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda¹¹. Ajavahemik, mil on aktiveeritud riiklik vabastusklausel (2025–2028), võimaldab Soomel vaadata ümber valitsemissektori kulude prioriteedid või suurendada valitsemissektori tulusid, tagamaks, et püsivalt suuremad kaitsekulutused ei ohusta keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust.
- (9) Soome esitas 30. aprillil 2026 oma 2026. aasta eduaruande¹² netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise, kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeringute rakendamise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes

⁶ Nõukogu 8. juuli 2025. aasta soovitus, millega lubatakse Soomel määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT C, C/2025/3966, 20.8.2025, ELI: <http://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/3966/oj>).

⁷ Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Soome riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/656, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/656/oj>).

⁸ 21. jaanuari 2025. aasta soovitusel punkti 2 ja II lisa „Reformid ja investeringud, mis on aluseks kohandamisperioodi pikendamisele seitsmele aastale“ kohaldamist jätkatakse.

⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale: „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

¹⁰ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final).

¹¹ Nõukogu 8. juuli 2025. aasta soovitus, millega lubatakse Soomel määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT C, C/2025/3966, 20.8.2025, ELI: <http://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/3966/oj>).

¹² 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeringute rakendamise kohta. Aruanne ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames võetud meetmete kohta on lisatud iga-aastasessse eduaruandesse.

- (10) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 0,2 % ja THHI inflatsioon 1,8 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2026. aastal 0,8 % ja 2027. aastal 1,4 % ning THHI inflatsioon on 2026. aastal 2,4 % ja 2027. aastal 1,9 %.
- (11) Eurostati esitatud andmete¹³ põhjal vähenes Soome valitsemissektori eelarve puudujääk 4,4 %-lt SKPst 2024. aastal 3,4 %-le SKPst 2025. aastal. Puudujäägi vähenemine 2025. aastal tuleneb peamiselt tulusid suurendavate meetmete mõjust, nagu 2024. aasta lõpus rakendatud käibemaksumäära tõus ja kulude tagasihoidlik kasv. Kevadprognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis eeldatud, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2026. aastal 4,5 % ja 2027. aastal 4,6 % SKPst. Suurenemine 2026. aastal kajastab peamiselt valitsemissektori suuremaid investeringuid, mis on seotud F53 hävitajate tarnimisega, mis osaliselt lükati 2025. aastast 2026. aastasse, ja suurematest intressimaksetest.
- (12) Komisjoni prognooside kohaselt oli eelarvepoliitika,¹⁴ mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulutusi, 2025. aastal pärssiv (1,5 % SKPst). Prognooside kohaselt on see 2026. aastal ekspansiivne (0,7 % SKPst) ja 2027. aastal üldjoontes neutraalne.
- (13) Eurostati esitatud andmete¹⁵ põhjal suurenes Soome valitsemissektori võlg 82,4 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 88,5 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Valitsemissektori võla ja SKP suhte kasv 2025. aastal kajastab peamiselt püsivat valitsemissektori eelarvepuudujääki ning suurt positiivset võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelist erinevust ning nominaalse SKP tagasihoidlikku kasvu. Prognoosi koostamise ajal teada olnud poliitikameetmete põhjal on komisjoni 2026. aasta kevadprognoosis eeldatud, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2026. aasta lõpuks 91,2 %ni ja 2027. aasta lõpuks veelgi: 93,1 %ni. Suurenemine 2026. aastal kajastab peamiselt suuremat valitsemissektori eelarvepuudujääki, mida kiirem SKP nominaalkasv ainult osaliselt tasakaalustab, ja võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus on marginaalne.
- (14) Eurostati andmete¹⁶ kohaselt ulatusid valitsemissektori kaitsekulutused Soomes 2025. aastal 1,7 %ni SKPst, mis tähendab baasaastaga 2021 võrreldes 0,5 protsendipunkti suurust kasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on see 2026. aastal 2,6 % SKPst, mis tähendab 2021. aastaga võrreldes 1,4 protsendipunkti suurust kasvu.
- (15) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja

¹³ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹⁴ Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat hinnatakse järgmiste näitajate vahena: i) keskpika perioodi potentsiaalne kasv ja ii) muutus esmastes kuludes, millest on maha arvestatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed, kuid mis hõlmavad taaste- ja vastupidavusrahaust ning muudest liidu vahenditest saadud tagastamatust abist (toetustest) rahastatud kulusid.

¹⁵ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹⁶ Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.

majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris ei ole Soome kehtestanud uusi eelarvepoliitika meetmeid, et leevendada kõrgete energiahindade mõju kodumajapidamistele ja ettevõtetele¹⁷.

- (16) Komisjoni arvutuste kohaselt vähenesid Soome netokulud 2025. aastal 0,7 % ning suurenesid 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 2,6 %. Netokulude kasv 2025. aastal on alla nõukogu poolt 2025. aasta jaanuaris soovitatud maksimaalse kasvumäära. 2024. ja 2025. aasta kokkuvõttes jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti alla soovitatud maksimaalse kasvumäära.
- (17) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Soome netokulud 2026. aastal suurenema 4,1 % ning 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 3,3 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle nõukogu poolt 2026. aasta jaanuaris soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 1,5 % SKPst. 2025. ja 2026. aasta kokkuvõttes peaks netokulude kumulatiivne kasvumäär olema samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,5 % SKPst). Prognoositud kõrvalekalle jääb praeguste kaitsekulutuste prognooside alusel siiski riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkuse piiridesse.
- (18) Soovituses, millega kiidetakse heaks Soome keskpika perioodi kava, täpsustatakse kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevaid reforme ja investeeringuid ning nende rakendamise ajakava. Võttes arvesse Soome iga-aastases eduaruandes esitatud teavet, leiab komisjon, et nende reformide ja investeeringute põhietappide rakendamine, mille tähtaeg oli 30. aprillil 2026, näib kulgevat üldjoontes kavakohaselt. Heaoluteenusepiirkondade eelarve puudujäägi korrigeerimise vallas on kulude kasv küll aeglustunud, kuid mõne heaoluteenusepiirkonna kumuleerunud puudujääk on liiga suur selleks, et seda teenuste osutamist jätkates 2026. aasta lõpuks korrigeerida. Seepärast on valitsus esitanud ettepaneku pikendada piirkondade puhul, kellel on eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks usaldusväärne kava, tähtaega 2029. aasta lõpuni. Komisjon leiab, et üldiselt on Soome oma kohustused rahuldavalt täitnud¹⁸. Soome seisab silmitsi püsivate riigi rahanduse jätkusuutlikkuse probleemidega. 2025. aastal jõudis valitsemissektori eelarvepuudujääk 3,4 %ni SKPst ja valitsemissektori võlg kerkis 88,5 %ni SKPst. Kuigi valitsus võttis 2023. ja 2024. aastal vastu olulisi konsolideerimismeetmeid ning 2026. aasta eelarve sisaldab täiendavaid meetmeid, ei ole valitsemissektori võla stabiliseerumist ilma täiendava sekkumiseta oodata. Avaliku sektori kulutused (57,7 % SKPst) olid 2024. aastal endiselt liidu suurimad. Avaliku sektori kulutuste tõhususe parandamine on ülioluline, et taastada eelarvepoliitiline manööverdamisruum, säilitada võimalused vajalikeks avaliku sektori investeeringuteks ja tegeleda elanikkonna vananemisest tingitud kulusurvega. Kulude läbivaatamine võib aidata teha kindlaks võimalused avaliku sektori kulutuste tulemuslikkuse suurendamiseks. Kulude iga-aastane sihipärane läbivaatamine avaldatakse eeldatavasti esimest korda 2026. aastal ja uus põhjalik läbivaatamine on kavas enne 2027. aasta valimisi. Soomele oleks kasulik jätkata tava koostada korrapäraseid ja üksikasjalikke kulude läbivaatamisi koos selgete ja rakendatavate soovitustega ning võtta nende tulemusi eelarveprotsessis süstemaatiliselt arvesse. See on eriti oluline sotsiaalkaitseüsteemi puhul, kus kulutused moodustasid 2024. aastal

¹⁷ See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi aluseks oleva kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

¹⁸ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale: „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

26 % SKPst, mis on tublisti üle liidu keskmise (19 % SKPst). Soome sotsiaalkaitseüsteem on küll ulatuslik, kuid keeruline ja potentsiaalselt töötamist pärssiv. Alates 2023. aastast on tehtud mitu reformi, et lihtsustada süsteemi, parandada selle tõhusust ja tugevdada tööstiimuleid. Reformide hulgas on üldise sotsiaalkindlustushüvitise kehtestamine ja sotsiaallabi põhjalik reform, mis mõlemad jõustuvad 2026. aastal. Kuigi need kaks reformi peaksid parandama tõhusust ja tööstiimuleid, on nende mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele endiselt ebakindel. Samal ajal on suurenenud vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse oht ning mõjuhinnangud näitavad, et hiljutised reformid näivad olevat haavatavaid elanikkonnarühmi oodatust rohkem mõjutanud. Haavatavate rühmade vajaduste arvessevõtmine ja samal ajal kulutuste tõhususe parandamine väärrib erilist tähelepanu.

- (19) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite eduka rakendamise eest, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.
- (20) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF) ja Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Soomes maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini, ehkki projektide väljavalimise määr jääb alla ELi keskmise. Oluline on säilitada praegune hoog ja tagada investeringute kiire tegemine, maksimeerides samal ajal nende mõju kohapeal. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Soome pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahendamise määruses¹⁹ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult. Geopoliitiline olukord on negatiivselt mõjutanud ka Soome sotsiaal-majanduslikke väljavaateid, eriti idapoolsetel piirialadel, ning oluline oleks tugevdada nende vastupanuvõimet ja atraktiivsust.
- (21) Soome seisab silmitsi mitme probleemiga, mis on seotud konkurentsivõime, süsinikuheite vähendamise, tööhõive ning sotsiaal- ja tervishoiuteenuste reformi rakendamisega.
- (22) Soome innovatsioonitulemused on liidu parimate hulgas tänu kõrge kvalifikatsiooniga elanikkonnale, suurele hulgale IKT-spetsialistidele, digitehnoloogia laialdasele kasutamisele ettevõtetes, tugevale rahvusvahelisele teaduskoostööle, riskikapitaliga seotud tegevusele ja dünaamilisele idufirmade ökosüsteemile, eelkõige süvatehnoloogia valdkonnas. Kulutused teadus- ja arendustegevusele on jätkuvalt lähenenud riiklikule eesmärgile, milleks on 4 % SKPst aastaks 2030. Need head innovatsioonitulemused ei ole aga hoogustanud tootlikkuse kasvu, mis on jäänud nõrgaks alates elektroonikasektori langusest 2010. aastate alguses. Selleks et innovatsioon edendaks majanduskasvu tõhusamalt, tuleb teadusuuringute tulemusi turustada ja levitada laiemalt kogu majanduses. Akadeemiliste ja äriühingute vaheline koostöö mängib innovatsiooni turustamisel olulist rolli. Innovatsiooniga tegelevate ettevõtete ning ülikoolide ja teadusasutuste koostöö on Soomes aja jooksul vähenenud ning ettevõtete poolne rahastamine kõrghariduse teadus- ja arendustegevuseks on jäänud seisma. VKEdel on eriti keeruline teha koostööd ülikoolide ja teadusasutustega ning kasutada asjakohaseid rahastamisvahendeid.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahendamise raames.

Samuti on vähenenud toetus muule innovatsioonitegevusele kui teadus- ja arendustegevus ning see võib takistada innovatsiooni kasutuselevõttu turul. Kuigi ettevõtete ja teadusasutuste vahelise koostöö rahastamist on suurendatud, aitaks tööstuse ja ülikoolide ühisprojektide tõhustamine tugevdada teadmussiiret. Innovatsiooni parem turustamine nõuab ka tugevamaid ettevõtlusoskusi ja teadlaste toetamist. Kuigi Soomes on ettevõtlusharidus eri tasanditel sisse viidud, puudub endiselt terviklik strateegia teadlaste ettevõtlussuutlikkuse tugevdamiseks. Üldiselt oleks Soome jaoks kasulik oma piiratud eelarvepoliitilist manööverdamisruumi arvestades säilitada teadus- ja arendustegevuse ökosüsteemide edu soodustavad tingimused, sealhulgas tagades piirkondlike ja kohalike innovatsioonistrateegiate strateegilise kasutamise.

- (23) Soomes on dünaamiline idufirmade ökosüsteem. Kuigi riskikapitaliinvesteeringud osakaaluna SKPst on üle ELi keskmise, on laienemine endiselt keeruline, kuna kodumaised fondid on sageli liiga väikesed, et juhtida järgmisi rahastamisvooruseid või neis osaleda. Pangalaenu on laialdaselt kättesaadavad, kuid see ei ole õige vahend idufirmade laienemise rahastamiseks. Seetõttu võib uuenduslikel ettevõtetel, eelkõige kapitalimahukates sektorites tegutsevatel ettevõtetel olla raskusi saada kasvurahastust ning nad võivad oma tegevuse välismaale viia või otsida rahastamist välisurgudelt. Kuigi juurdepääs rahastamisele on üldiselt piisav ning riigile kuuluva investeerimisühingu Tesi strateegia hiljutine läbivaatamine on muude meetmete hulgas aidanud kõrvaldada suuremahulise rahastamisega seotud lünki, on vaja täiendavaid meetmeid, et tagada tiptasemel innovatsiooniga tegelevatele ettevõtetele piisavad kapitalivood. Juurdepääsu laiendamine kasvufirmade rahastamisele toetaks ettevõtete kasvu, innovatsiooni levikut ja töökohtade loomist ning hoogustaks kogutootlikkuse kasvu. Kasulikud meetmed võiksid olla muu hulgas sellised, millega i) edendatakse jaeinvestorite osalemist kasvuturgudel, näiteks aktsiahoiukontode atraktiivsuse ja paindlikkuse suurendamise kaudu, et suunata kodumajapidamiste säästud kiire kasvuga ettevõtetesse; ii) ühtlustatakse investorite jaoks piiriüleseid investeerimismenetlusi; iii) kehtestatakse sihipärased maksusoodustused kasvufirmadesse ja suure kasvupotentsiaaliga ettevõtetesse investeerimiseks, reformides riskikapitali maksukohtlemist ning iv) reformitakse väärtipaberibörsil noteerimata äriühingute makstavate dividendide maksustamist.
- (24) Soome on väike avatud majandusega riik, mis seisab silmitsi majandusjulgeoleku probleemidega, eelkõige oma sõltuvuse tõttu ülemaailmsetest väärtusahelatest. Elutähtsate majandusvoogude kindlustamiseks on oluline, et Soome arendaks edasi oma suutlikkust ennetada võimalikke häireid – võttes arvesse ka küber- ja hübriidmõõdet ning majanduse jaoks elutähtsat taristut – ning neile reageerida ja nendega kohaneda. Paljud Soome ettevõtted on teatanud IKT turvaintsidentidest, millel olid ka tagajärjed. Lisaks näitavad Läänemere piirkonna merealuse elutähtsa taristu vastu suunatud intsidendid andmete, gaasi ja elektri transportimiseks vajaliku elutähtsa taristu haavatavust. Soomele tuleks kasuks, kui ta toetaks strateegilisi väärtusahelaid ja majandusvoogusid selliste meetmete kaudu nagu elutähtsa taristu kaitse ja tiptasemel küberturvalisuse hoidmine.
- (25) Soome on seadusega sätestanud eesmärgi saavutada 2035. aastaks süsinikuneutraalsus. Eesmärgi saavutamiseks on vaja kiirendada edusamme CO₂ netoheite vähendamisel. Soome on astunud otsustavaid samme energiatootmisest tulenevate heitkoguste vähendamiseks ning suuri investeeringuid on tehtud tööstuse süsinikuheite vähendamise kiirendamiseks.

- (26) Jätkuvad jõupingutused tööstuse süsinikuheite vähendamiseks ei ole olulised mitte ainult heitkoguste vähendamiseks, vaid ka konkurentsivõime seisukohalt. Puhta tööstuse arendamine on Soome tulevase ärimudeli keskmes. Soomes on ELi madalaimad elektri hinnad, mis annab suure eelise tööstusharudele, mis on fossiilkütuste kasutamisest juba loobunud. See käib käsikäes suuremate investeeringutega keskkonnahoidlikesse tehnoloogiatesse ja ringmajandusse. Kuigi Soome on selliste keskkonnahoidlike tehnoloogiate nagu maismaa tuuleenergia, kestlikud energiasüsteemid, akutaristu ja saastevaba vesinik arendamisel esirinnas, on vaja täiendavaid investeeringuid, et arendada need tehnoloogiad Soome tulevast majandust toetavateks turukõlblikeks sektoriteks. Selleks et vähendada sõltuvust põhimaterjalide ja tööstussisendite impordist, peab Soome parandama materjalide ringkasutuse määra ja ressursitootlikkust, mis on endiselt ELi madalamate hulgas. Tööstuse rohepöörde toetamiseks on ülioluline tagada roheoskuste kättesaadavus.
- (27) Transpordisektoril on Soome kliimaeesmärkide saavutamisel võtmeroll, arvestades selle märkimisväärset potentsiaali heitkoguste edasiseks vähendamiseks. Pärast pikaajalist heitkoguste vähenemise perioodi näitavad viimased andmed, et see suundumus on pöördunud ja heitkogused on viimastel aastatel suurenenud. Soome 2030. aasta transpordisektori süsinikuheite vähendamise eesmärkide saavutamine nõuab investeeringute kiirendamist sellistes valdkondades nagu erasõidukite elektrifitseerimine ja heiteta liikuvus, ühistranspordiühenduste loomine autodest sõltumise vähendamiseks ja kaugveo süsinikuheite vähendamine, samuti on vaja reforme selle ülemineku edasiseks soodustamiseks. Need meetmed võivad anda Soomele konkurentsieelise, toetades samal ajal sektori süsinikuheite vähendamist sotsiaalselt õiglasel ja kaasaval viisil.
- (28) Suurem surve metsadele ja kuivendatud turbaalade heide aitavad kaasa süsiniku sidujate erosioonile. Soome metsad on traditsiooniliselt olnud olulised süsiniku sidujad, kuid hiljutine areng on neid märkimisväärselt vähendanud. Metsade kasvu suurendamiseks ja metsade vastupanuvõime tugevdamiseks on pakutud välja meetmeid, kuid neil on piiratud ulatus ja nende mõju avaldub alles pika aja pärast. Kasvavaid ja vastupidavaid metsi on vaja looduslike sidujate tugevdamiseks keskpikas ja pikas perspektiivis ja Soome süsinikuneutraalsuse eesmärgi saavutamiseks. Lisaks raiele on metsa kasv aeglustunud ka metsade vanuse ja kliimamuutustega seotud põhjustel, nagu põud ja ajalooliselt kõrged temperatuurid. Lisaks on prognoositud netosidumise ja Soome 2030. aasta LULUCFi eesmärgi vaheline erinevus ELi liikmesriikide seas suuruselt teine, ehkki prognoosidega kaasneb suur ebakindlus. Süsiniku sidumise parandamine eeldab, et tugevdatakse kestlikke maamajandamistavasid ja suurendatakse investeeringuid kliimamuutustele vastupanu võimesse. Vaja on täiendavaid otsustavaid meetmeid, et tugevdada süsiniku sidumist ja hoida Soome süsinikuneutraalsuse eesmärk saavutatavana.
- (29) Töötuse määr tõusis 2025. aastal 9,7 %ni, osaliselt oli see tingitud tööjõu osalemise määra suurenemisest, ja tööhõive määr langes 76,3 %ni. Pikaajalise töötuse määr tõusis 2025. aastal 2,4 %ni, mis on üle ELi keskmise. Noorte töötuse määr oli 2025. aastal 21,8 %, mis on märkimisväärselt üle ELi keskmise, ning selliste noorte osakaal, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel suurenes 11,0 %ni. Soome on tööjõu aktiveerimiseks kehtestanud mitu meetet, sealhulgas sotsiaalkindlustussüsteemi reform ja omavalitsusüksuste tööhõivepiirkondade loomine. Riiklik statistika näitab aga, et osalemine aktiivsetes tööturumeetmetes on alates 2022. aastast vähenenud. Omavalitsused seisavad silmitsi töötuskindlustushüvitiste maksmisest ja avalike tööturuteenuste osutamisest tulenevate suurte kuludega, kusjuures nõudlus mõlema

järele on tsüklilise majanduslanguse ajal erakordselt suur. Jõupingutused, mille eesmärk on parandada aktiivse tööturupoliitika kohandamist elanikkonnarühmadele, kes vajavad teenuseid teistest rohkem, näiteks noored ja pikaajalised töötud, aitaksid parandada kulutuste tõhusust ja toetada selles erandlikus tööturuolukorras paremini tööellu siirdumist.

- (30) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti lahendada oskuste ja hariduse vallas inimkapitaliga seotud struktuursed probleemid, mis pärsivad konkurentsivõimet. Soomele adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitud inimkapitali kohta liidus.
- (31) Oskustööliste pakkumise suurendamine, sealhulgas formaalhariduse ning täiskasvanute täiend- ja ümberõppe kaudu, tooks kasu Soome tootlikkusele, konkurentsivõimele ja majanduskasvule. 2025. aastal vähenes kolmanda taseme hariduse omandanute osakaal Soomes 38,2 %ni, mis on alla ELi keskmise (44,8 %) ning jääb kaugele maha Soome seatud sihiks jõuda 2030. aastaks 50 %ni. Samal ajal oli põhikooli- või madalama haridusega inimeste töötuse määr 22,9 %, mis näitab, et oskuste nappus on suur takistus tööhõivele. Hoolimata sellest, et õppijate arv on loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika erialadel suur, kannatavad paljud kõrget kvalifikatsiooni nõudvad ametid endiselt tööjõupuuduse all. Selleks et saada pikas perspektiivis jagu oskuste nappusest, on ülimalt oluline laiendada kõrgharidusvõimalusi, jälgides tähelepanelikult tööturu vajadusi, ning suurendada kolmanda taseme hariduse omandanute arvu.
- (32) Sotsiaal- ja tervishoiuteenuste reform, millega võeti 2023. aasta alguses kasutusele uus teenuste osutamise süsteem, on aeglustanud kulude kasvu ja parandanud võrdset juurdepääsu esmatasandi tervishoiuteenustele. Sellest hoolimata on heaoluteenusepiirkondade vahel endiselt erinevused rahalise jätkusuutlikkuse ja teenuste osutamise osas. Täitmata ravivajaduste määr on inimeste endi hinnangul endiselt üks suuremaid ELis. Samal ajal tekitab vananev elanikkond väljakutseid Soome sotsiaal- ja tervishoiusektori, sealhulgas eakate hooldussüsteemi vastupanuvõimele ja rahanduse jätkusuutlikkusele. Sotsiaal- ja tervishoiuteenuste juhtimise ning heaoluteenusepiirkondade rahastamismudeli tugevdamine, erinevate IT-süsteemide integreerimine ning andmete ja tehisintellekti kasutamine võiksid toetada jõupingutusi täitmata vajaduste rahuldamiseks, erinevuste vähendamiseks ja teenuste osutamise süsteemi ebatõhususe edasiseks vähendamiseks. Nende probleemide lahendamine aitaks toetada ka ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi riigianalüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistikul²⁰.
- (33) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2026. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2026. aasta soovitud euroala majanduspoliitika kohta. Soomel aitab soovitus 1 rakendada esimest, teist, kolmandat ja viiendat euroala soovitud, soovitus 2 neljandat euroala majanduspoliitikat käsitlevat soovitud, soovitud 3 ja 4 seitsmendat euroala soovitud ja soovitus 5 viiendat euroala soovitud,

²⁰ [SWD\(2026\)122 – Sotsiaalset lähenemist käsitlev teise etapi riigianalüüs, mis on tehtud kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga, 2026.](#)

SOOVITAB Soomel võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Pidada kinni nõukogu poolt 20. jaanuaril 2026 soovitatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest, et kõrvaldada ülemäärane eelarvepuudujääk, kasutades samal ajal suuremate kaitsekulutuste tegemiseks riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust. Suurendada kaitsekulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal kulutuste tõhususe ja kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et kõik kriisist tingitud energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud haavatavate leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Viia ellu kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeringute pakett vastavalt nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitustele. Parandada avaliku sektori kulutuste tõhusust, tehes korrapäraseid ja üksikasjalikke kulude läbivaatamisi koos selgete ja rakendatavate soovitustega, mida tuleb eelarveprotsessis arvesse võtta, sealhulgas sotsiaalkindlustussüsteemi läbivaatamine, et toetada riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust, tegeledes samal ajal haavatavate rühmade vajadustega.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusraha raames rakendatavate reformide ja investeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise käigus vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja raamistikus ette nähtud paindlikkusele. Tegeleda ainulaadsete sotsiaal-majanduslike, julgeoleku- ja tsiviilvalmisoleku probleemidega, mis mõjutavad eelkõige ELi idapoolsel välispiiril asuvaid piirkondi.
3. Toetada teadus- ja arendustegevuse ökosüsteemi ja parandada innovatsiooni turustamist, i) tõhustades akadeemiliste ja äriühingute koostööd tööstuse ja ülikoolide ühisprojektidega ning ii) parandades teadlaste ettevõtlusoskusi ja neile pakutavat toetust. Laiendada uuenduslike idufirmade ja suure kasvupotentsiaaliga ettevõtete juurdepääsu kasvufirmade rahastamisele ning tugevdada omakapitali kaudu rahastamise ökosüsteemi. Tugevdada majandusjulgeolekut, sealhulgas elutähtsa taristu ja küberturvalisuse valdkonnas.
4. Vähendada süsinikuheidet, suurendades avaliku ja erasektori investeringuid tööstuse ja transpordi süsinikuheite vähendamise (sealhulgas elektrifitseerimise abil), keskkonnahoidlikesse tehnoloogiatesse ja ringmajanduse lahendustesse ning tugevdades maa- ja metsaressursside kestlikku kasutamist.
5. Parandada aktiivse tööturupoliitika sihipärasust. Lahendada oskuste nappuse ja tööturu nõudlusele mittevastavuse probleem, tagades töötajate ümber- ja täiendõppe ning laiendades kõrgharidusvõimalusi tööturul kõige nõutavamate oskuste vallas. Jätkata sotsiaal- ja tervishoiuteenuste tõhususe parandamist, püüdes samal ajal parandada juurdepääsu teenustele, sealhulgas eakate hoolduse teenused.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*